

ردیف	نمره	
۱		آیا تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا بد است و دلیل آن چیست و ذکر چه نکته‌ای در پاسخ به این سؤال اهمیت دارد؟
۲		حکایت زیر را بخوانید و با توجه به آن به سؤال پاسخ دهید. «مسافری در سفر خود به یک دوراهی رسید. از پیرمردی که در آنجا بود پرسید: من از کدام یک از این دو راه باید بروم؟ پیرمرد گفت: قصد داری به کجا بروی؟ مسافر جواب داد: نمی‌دانم! پیرمرد گفت: «وقتی نمی‌دانی به کجا بروی، تفاوتی نمی‌کند که کدام راه را انتخاب کنی!» به نظر شما این حکایت، با کدام یک از بخش‌های درس هدف زندگی در ارتباط است؟ چرا؟
۳		جامع ترین و اصلی ترین هدف زندگی انسان کدام است؟
۴		این آیه از قرآن به کدام یک از سرمایه‌های انسان اشاره دارد؟ «أَنَا هَدِيْنَاهُ السَّبِيْلَ مَّا رَاهُ رَا بِهٖ اَوْ نَشَانٍ دَاوَدِيْمَ يَا سَبَاسْكَزَارَ خَوَاهِدُ بُوْدُ وَا يَاسْپَاسَ»
۵		آیا نترسیدن خداپرستان واقعی از مرگ به این معناست که آنها آرزوی مرگ می‌کنند و چرا؟
۶		پیامبران الهی مرگ را چگونه می‌دانند و ایمان به زندگی در جهان دیگر را در کنار کدام موضوع سرلوحه دعوت خود قرار داده‌اند؟
۷		در مرحله اول قیامت، تغییرات مربوط به آسمان‌ها و زمین چگونه است؟
۸	۱.۵	براساس آیات و روایات، شاهدان و گواهان روز قیامت چند دسته‌اند؟ نام ببرید.
۹		با توجه به آیات ۹۹ و ۱۰۰، سورة مؤمنون: «حَتَّىٰ اِذَا جَآءَ اَحَدُهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُوْنِ لَعَلِّيْ اَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا اِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَ مِّنْ وَّرَآئِهِمْ بَرْزَخٌ اِلٰى يَوْمٍ يُبْعَثُوْنَ»، چرا گناهکاران درخواست بازگشت به دنیا را دارند؟
۱۰		آیه شریفه ۱۲-۱۰ سورة انفطار: «وَ اِنَّ عَلَیْكُمْ لِحَافِظِيْنَ كِرَامًا كَاتِبِيْنَ يَعْلَمُوْنَ مَا تَفْعَلُوْنَ» به کدام دسته از گواهان و شاهدان روز قیامت اشاره دارد؟
۱۱		چرا بدکاران در روز قیامت سوگند دروغ می‌خورند و در این حال، خداوند چه عکس‌العملی نشان می‌دهد؟
۱۲		منظور از کلمه «تَوَقَّى» در قرآن کریم، چیست و برای اشاره به کدام بُعد از وجود انسان استفاده شده است؟
۱۳		با توجه به ترجمه آیه زیر بگویید شیطان از چه راه‌هایی انسان را فریب می‌دهد؟ «و شیطان، هر کاری را که [گناهکاران] می‌کردند، در نظرشان زینت داد.»
۱۴		اگر هدف‌های اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند.
۱۵		با توجه به ترجمه آیات زیر بگویید شیطان از چه راه‌هایی انسان را فریب می‌دهد؟ • شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما دشمنی و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد ... (سورة مائده، آیه ۹۱) • ... و شیطان، هر کاری را که [گناهکاران] می‌کردند، در نظرشان زینت داد. (سورة انعام، آیه ۴۳) • کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت داده و آنان را با آرزوهای طولانی فریفته است. (سورة محمد، آیه ۲۵)

ردیف	نمره	
۱۶		اصطلاح «نفس لوّامه» را تعریف کنید.
۱۷		اصطلاح «نفس اماره» را تعریف کنید.
۱۸		درستی یا نادرستی عبارات زیر را بررسی کنید.
		الف) پس از مرگ، فرشتگان حقیقت وجود انسان را که همان روح و جسم اوست، «توقّی» می کنند.
		ب) از آنجا که روح انسان در برزخ، به حیات خود ادامه می دهد، یکی از ویژگی های برزخ، وجود شعور و آگاهی در آن است.
		پ) آدمیان، پس از مرگ وارد قیامت می شوند و تا برزخ در آنجا می مانند.
		ت) گفت و گوی فرشتگان با انسان، یکی از نشانه های وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیاست.
		ث) اعمالی مانند نماز و روزه دارای آثار متأخّر هستند.
۱۹		چرا مردم از هیبت روز قیامت همچون افراد مست به نظر می رسند؟ ۱- عذاب خدا سخت است. ۲- ظاهر و باطن اعمال خود را دیده اند.
۲۰		هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد در سمت چپ اضافی است). آ. واقعیت همه چیز آشکار می شود. ب. تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می شوند. پ. همه انسان ها در پیشگاه خداوند حاضر می گردند. ۱. کنار رفتن پرده از حقایق عالم ۲. زنده شدن همه انسان ها ۳. دادن نامه اعمال ۴. حضور شاهدان و گواهان
۲۱	۰.۵	چه کسانی بهترین گواهان روز قیامت هستند؟
۲۲	۰.۵	با تدبیر در آیات و حدیث به سوالات، پاسخ دهید. با توجه به آیه شریفه «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ» حق بودن آفرینش آسمان ها و زمین به چه معناست؟
۲۳	۰.۵	مفاهیم و اصطلاحات زیر را تعریف کنید. اهداف پایان ناپذیر:
۲۴	۲	پیامدهای انکار معاد، علاوه بر منکرین معاد، گریبان چه کسانی را می گیرد و چرا؟
۲۵	۱	دو دلیل بنویسید که نشان می دهد که زندگی در این دنیا امکان تحقق وعده عدل الهی را نمی دهد.

ردیف	نمره
۱	تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است. فقط باید توجه کنیم که برای رسیدن به نعمت‌های دنیا مرتکب گناه نشویم و آن قدر سرگرم آنها نباشیم که از زیبایی‌های پایدار بازمانیم.
۲	اختلاف در انتخاب هدف؛ زیرا در حکایت، از انتخاب راه صحبت شده و اینکه انتخاب راه بستگی به خواست و نظر خود شخص دارد. همان طور که انتخاب هدف وابسته به نوع نگاه و بینش شخص است.
۳	جامع ترین و اصلی ترین هدف زندگی انسان، نزدیکی و تقرب به خداوند است.
۴	قدرت اراده و اختیار
۵	نترسیدن خداپرستان از مرگ به این معنا نیست که آنان آرزوی مرگ می کنند، بلکه آنان از خداوند عمر طولانی می خواهند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، زمینه رشد خود را فراهم آورند تا بتوانند با اندوخته‌ای کامل تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.
۶	پیامبران الهی، مرگ را گذرگاهی به سوی حیات برتر در جهان آخرت می دانند و ایمان به زندگی در جهان دیگر را، در کنار توحید و یکتاپرستی سر لوحه دعوت خود قرار داده اند.
۷	این تغییرات چنان گسترده و عمیق است که آسمان‌ها و زمین به آسمان‌ها و زمینی دیگر تبدیل می شوند.
۸	برخی از شاهدان عبارت اند از: الف) پیامبران و امامان ب) فرشتگاه الهی ج) اعضای بدن انسان
۹	زیرا از کاستی عمل خود آگاه شده اند.
۱۰	فرشتگان الهی
۱۱	بدکاران در روز قیامت سوگند دروغ می خورند تا شاید خود را از مهلکه نجات دهند. در این حال، خداوند بر دهان آنها مهر خاموشی می زند و اعضا و جوارح آنها به اذن خداوند شروع به سخن گفتن می کنند و علیه صاحب خود شهادت می دهند.
۱۲	«تَوَقَّى» به معنی دریافت تمام و کمال است. بُعد روحانی (که حقیقت وجود انسان است).
۱۳	زیبا و لذت بخش نشان دادن گناه
۱۴	دنیوی
۱۵	۱- از طریق وسوسه انسان به شراب خواری و قمار ۲- زینت دادن و خوب جلوه دادن اعمال زشت برای انسان ۳- مشغول کردن انسان به آرزوهای دور و دراز برای غافل شدن از آخرت
۱۶	وقتی انسان به گناه آلوده شد، خود را سرزنش و ملامت می کند و در اندیشه جبران آن برمی آید، قرآن کریم، این عامل درونی را «نفس لَوَامِه» یعنی نفس سرزنشگر نامیده و به آن سوگند خورده است.
۱۷	نفس اماره، عاملی درونی است که انسان را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به گناه دعوت می کند و از پیروی عقل و وجدان بازمی دارد. میل سرکشی که در درون طغیان می کند و وی را به گناه فرامی خواند، «نفس اماره» یعنی فرمان دهنده به بدی‌ها می نامند.
۱۸	
	الف) نادرست؛ پس از مرگ، فرشتگان حقیقت وجود انسان را که همان روح اوست، توقی می کند.
	ب) درست
	پ) نادرست؛ آدمیان، پس از مرگ وارد برزخ می شوند و تا قیامت در آنجا می مانند.
	ث) نادرست؛ اعمالی مانند نماز و روزه دارای آثار ماتقدم هستند.

ردیف	نمره	
		ت نادرست؛ گفت و گوی فرشتگان با انسان، یکی از نشانه های وجود شعور و آگاهی در برزخ است.
		ث نادرست؛ اعمالی مانند نماز و روزه دارای آثار ماتقدم هستند.
۱۹		۱- عذاب خدا سخت است.
۲۰		آ ← ۱ ب ← ۳ پ ← ۲
۲۱	۰.۵	پیامبران و امامان
۲۲	۰.۵	در آیه بیان شده است که: «ما آسمان ها و زمین و آنچه بین آنهاست را به بازیچه نیافریدیم، آنها را جز به حق خلق نکردیم، و در واقع این آیه تأکیدی است بر هدفمندی آفرینش جهان. (صفحه ۱۵ کتاب درسی رشته ریاضی) (صفحه ۳ کتاب درسی رشته انسانی) راهنمای تصحیح: به معنای هدف دار بودن خلقت آنهاست. (۵/۰ نمره)
۲۳	۰.۵	اهداف پایان ناپذیر همان اهداف اخروی هستند که همیشگی اند و پاسخگوی استعداد های مادی و معنوی بیشتری در وجود ما هستند. (صفحه ۷ کتاب درسی رشته انسانی) (صفحه ۱۸ کتاب درسی رشته ریاضی) راهنمای تصحیح: اهداف پایان ناپذیر همان اهداف اخروی هستند (۲۵/۰ نمره) که همیشگی و نامحدود هستند. (۲۵/۰ نمره)
۲۴	۲	کسانی که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است. این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس ها، دنیا را معبود و هدف خود قرار می دهند و از یاد آخرت غافل می شوند و از این رو، زندگی و رفتار آنان به گونه ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارند. (صفحه ۴۵ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: کسانی که معاد را قبول دارند، اما این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است. (۵/۰ نمره) این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس ها، دنیا را معبود و هدف خود قرار می دهند (۵/۰ نمره) و از یاد آخرت غافل می شوند (۵/۰ نمره) و از این رو، زندگی و رفتار آنان به گونه ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارند. (۵/۰ نمره)
۲۵	۱	الف) در این عالم همه به پاداش یا کیفر تمام اعمال خود نمی رسند. به عنوان نمونه، چه بسیار افرادی که کارهای نیک فراوانی دارند و به جمع زیادی از انسان ها خدمت کرده اند و نیز چه بسیار کسانی که در دوران عمر خود از هیچ جنایت و خیانتی فروگذار نمی کنند، اما قبل از آنکه به پاداش و یا سزای اعمال خود برسند، چشم از جهان فرو می بندند. ب) این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان ها را ندارد. به عنوان نمونه، چگونه می توان پاداش بسیاری از اعمال، مانند شهادت در راه خدا را در این دنیا داد؟ و یا چگونه می توان پاداش بسیاری از اعمال، مانند شهادت در راه خدا را در این دنیا داد؟ و یا چگونه می توان در این جهان کسی را که به هزاران نفر ستم روا داشته و یا صدها نفر را قتل عام کرده است، کیفر داد؟ (صفحه ۳۸ و ۳۹ رشته انسانی / ۵۷ رشته ریاضی) راهنمای تصحیح: الف) در این عالم همه به پاداش یا کیفر تمام اعمال خود نمی رسند. (۵/۰ نمره) ب) این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان ها را ندارد. (۵/۰ نمره) (چنانچه با مثال توضیح داده شد هم نمره تعلق گیرد.)

ردیف	نمره
۱	دومین تفاوت میان انسان با موجوداتی همچون حیوانات و گیاهان در چگونگی رسیدن به هدف چیست؟
۲	چرا میان انسان‌ها اختلاف در انتخاب هدف‌ها وجود دارد (منشأ اختلاف در هدف)؟ با ذکر مثال.
۳	دومین تفاوت میان هدف انسان و گیاهان و حیوانات در چه چیزی است؟
۴	با توجه به تفاوت نگاه انسان‌ها، برای انتخاب صحیح هدف‌ها و دل بستن به آنها نیازمند به چه چیزی هستیم و چرا؟
۵	از آنجا که مقصد نهایی انسان تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ است، آیا این نزدیکی، از نوع نزدیکی ظاهری و مکانی است؟ با ذکر مثال توضیح دهید.
۶	از دقت در آیه ۱۳۴ سوره نساء: «مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» هرکس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست، افراد زیرک در برخورد با هدف اصلی و همچنین بهره‌های زندگی چگونه عمل می‌کنند؟
۷	گرایش انسان به خیر و نیکی را توضیح دهید.
۸	آیا هدف از خلقت ما انسان‌ها می‌تواند خوردن، خوابیدن و خوش بودن در این دنیای چند روزه باشد؟ تحلیل و بررسی کنید.
۹	در چه صورت داستان زندگی انسان پایانی اندوهناک خواهد داشت؟
۱۰	درباره زندگی پس از مرگ چند دیدگاه وجود دارد؟ نام ببرید.
۱۱	پیامبران الهی و پیروان آنان مرگ را چگونه می‌دانند؟
۱۲	با در نظر گرفتن پیامد اول اعتقاد به معاد در دیدگاه الهیون، بگویید چنین انسانی دارای چگونه انرژی است و چرا؟
۱۳	گروه دوم در برخورد با مرگ، منکران معاد هستند. اولاً بگویید ایشان چگونه گروهی هستند و ثانیاً در این دیدگاه مرگ چگونه است؟
۱۴	اولین پیامد مهم نگرش دوم در برخورد با مرگ، یعنی دیدگاه منکران معاد را بیان کنید.
۱۵	یکی از دلایلی که برای اثبات اهمیت و ضرورت تأمل در موضوع معاد به کار می‌رود، قانون عقلی «دفع خطر احتمالی لازم است» می‌باشد. این دلیل را با ذکر مثال توضیح دهید.
۱۶	با دقت در آیه «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ» کدامیک از دلایل ضرورت معاد مفهوم می‌گردد؟
۱۷	چگونه اعضای بدن انسان از شاهدان و گواهان روز قیامت‌اند؟
۱۸	رسول خدا (ص) درباره تأثیر «آثار متأخر» در زندگی برزخی چه می‌فرمایند.
۱۹	گیاهان به صورت و حیوانات به صورت به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.
۲۰	هرکس با و خاص خود به سراغ هدفی می‌رود.
۲۱	پرسش‌های فراگیری که در تاریخ ذهن عموم انسان‌ها را به خود مشغول کرده است، و پس از آن است.

ردیف	نمره	
۲۲		بعد جسمانی انسان در حال و است.
۲۳		مطابق آیه ۱۹ سورة اسراء: «آن کس که سرای آخرت را بطلبد و ... پاداش داده خواهد شد» شرط پاداش دادن شدن انسان چیست؟
۲۴	۱	چگونه معاد، لازمه عدل الهی است؟ توضیح دهید.
۲۵	۱	با توجه به متن زیر، به سوالات پاسخ دهید. مولوی در بخشی از کتاب «فیه مافیه» خود می‌گوید: «در عالم یک چیز است که آن فراموش کردن نیست؛ اگر جمله چیزها را فراموش کنی و آن را فراموش نکنی، تو را باک نیست و اگر جمله را به جا آری و آن را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی... پس آدمی درین عالم برای کاری آمده است و مقصود آن است، چون آن نمی‌گذارد، پس هیچ نکرده است.» الف) مولوی در متن بالا به چه موضوعی اشاره می‌کند؟ ب) در چه صورتی انسان در این عالم هستی هیچ کاری انجام نداده است؟

ردیف	نمره	
۱		دومین تفاوت آن است که انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت طلب است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود، بلکه روز به روز افزون می‌گردد. او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی‌پذیرد و تمام نمی‌شود. این انسان بی‌نهایت طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است؛ هدف‌هایی که پایان نیابد و تمام نشود. در حالی که حیوانات و گیاهان هدف‌های محدودی دارند و هنگامی که به سرحدی از رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند؛ چنان‌که گویی راهشان پایان یافته است.
۲		هرکس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می‌رود. مثال اول اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است، می‌کوشد به دیگران کمک کند. مثال دوم کسی هم که فکر می‌کند داشتن شهرت مهم است، همه‌ی زندگی خود را در مسیر رسیدن به شهرت قرار می‌دهد. اگر کسی مقاصد کوچک در نظرش مهم جلوه کند، به سوی همان مقاصد می‌رود و گمان می‌کند این هدف‌ها می‌توانند میل بی‌نهایت طلبی درونش را آرام کنند، کسی هم که کمالات و خوبی‌های متعالی و بزرگ را شناخته، به آن‌ها دل می‌بندد و برای رسیدن به آن‌ها می‌کوشد. پس این اختلاف، ریشه در نوع اندیشه‌ی انسان دارد.
۳		انسان برخلاف حیوانات و گیاهان که استعدادهای محدود مادی دارند، مجموعه‌ای فراوان از استعدادهای مادی و معنوی است. به همین دلیل به دنبال انتخاب هدف‌هایی است که از طریق آن، استعدادهای گوناگون خویش را به کمال رساند.
۴		نیازمند معیار و ملاک هستیم، معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت طلب و استعدادهای متنوع انسان را مشخص کنیم. زیرا به این وسیله، هدف‌های زندگی را به درستی بر خواهیم گزید و عمر خود را برای رسیدن به آنها صرف خواهیم کرد.
۵		تقرب و نزدیکی به خداوند، نزدیکی مکانی و ظاهری نیست. چه بسا دو نفر در یک مکان در کنار هم باشند ولی هیچ نزدیکی به هم احساس نکنند. نزدیکی به خدا نزدیکی حقیقی است، همان طور که دوری از او هم بدترین نوع دوری است. خدا سرچشمه زیبایی‌ها و خوبی‌هاست و انسان‌ها به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کنند، به خدا نزدیک‌تر می‌شوند.
۶		افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آنجا که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.
۷		خداوند متعال، شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در وجود همه ما قرار داد، تا به خیر و نیکی روآوریم و از گناه و زشتی بپرهیزیم. از این رو، همه ما فضائلی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داریم و از دورویی، حقارت نفس، ریا و ظلم بیزاریم.
۸		اگر هدف از خلقت ما خوردن، خوابیدن و خوش بودن در این دنیای چند روزه بود، آیا به سرمایه‌هایی همچون عقل و وجدان و پیامبران نیاز داشتیم؟! عقلی که با دوراندیشی، ما را از خوشی‌های زود گذر منع می‌کند و وجدانی که با محکمه‌هایش ما را از راحت طلبی باز می‌دارد. اگر بنا بر خوردن و خوابیدن باشد، حیوانات از ما خوش‌تر زندگی می‌کنند! چون نه عقل دارند که مانع آنان باشد و نه وجدانی که گاه و بیگاه آنان را سرزنش کند.
۹		اگر هنگامی که انسان چشم از این دنیا فرو می‌بندد و پرونده زندگی چندین ساله‌اش با مرگ بسته و راهی فنا و نیستی شود، پس داستان زندگی انسان پایان اندوهناکی دارد.
۱۰		دو دیدگاه: «اول: اعتقاد به معاد دوم: انکار معاد
۱۱	۱	پیامبران الهی و پیروان آنان مرگ را پایان بخش دفتر زندگی انسان نمی‌پندارند: ۱- بلکه آن را غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان‌تر برای روح انسان می‌دانند. ۲- و یا پلی به حساب می‌آورند که آدمی را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می‌کند.
۱۲		چنین انسانی دارای انرژی فوق‌العاده و همتی خستگی‌ناپذیر می‌شود و از کار خود لذت می‌برد. او با تلاش و توان بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می‌کوشد و می‌داند که هرچه بیشتر در این راه گام بردارد، آخرت او زیباتر خواهد بود.
۱۳		گروهی وجود جهان پس از مرگ را انکار می‌کنند و با فرا رسیدن مرگ انسان و تلاشی شدن جسم او، پرونده او را برای همیشه می‌بندند. در این دیدگاه، مرگ پایان زندگی است و هر انسانی پس از مدتی زندگی در دنیا، دفتر عمرش بسته می‌شود و حیات او پایان می‌یابد و رهسپار نیستی می‌شود.
۱۴		از پیامدهای مهم این نگرش برای انسانی که گرایش به جاودانگی دارد، این است که می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند.
۱۵		نگاهی کوتاه به زندگی روزمره انسان‌ها نشان می‌دهد که انسان در مواقعی که احتمال خطر یا خسارتی در میان باشد، سعی می‌کند جلوی خسارت احتمالی را بگیرد و از خطری که ممکن است پیش آید، بگریزد. در چنین شرایطی حتی اگر شخصی دیوانه یا دروغگو، که در شرایط عادی گفته او برایمان اعتباری ندارد، به ما خبری بدهد؛ مثلاً خبر از وجود سمی در غذای ما دهد، این اعلام خطر را نادیده نمی‌گیریم و احتیاط می‌کنیم. همه ما در این گونه موارد از یک قانون عقلی پیروی می‌کنیم که می‌گوید: «دفع خطر احتمالی لازم است». حال اگر با خبری مواجه شویم که نه تنها احتمالی نیست، بلکه از قطعی‌ترین خبرهاست؛ با آن چگونه برخورد می‌کنیم؟ آن هم خبری که درباره زندگی جاودانه ماست. پیامبران عاقل‌ترین و راستگوترین مردمان در طول تاریخ بوده‌اند. آنان با قاطعیت کامل از وقوع معاد خبر و نسبت به آن هشدار داده‌اند.

ردیف	نمره
۱۶	ضرورت معاد بر اساس حکمت الهی (معاد لازمه حکمت الهی است)
۱۷	برخی آیات و روایات از شهادت اعضای بدن انسان یاد می‌کنند. بدکاران در روز قیامت سوگند دروغ می‌خورند تا شاید خود را از مهلکه نجات دهند. در این حال، خداوند بر دهان آنها مهر خاموشی می‌زند و اعضا و جوارح آنها به اذن خداوند شروع به سخن گفتن می‌کنند و علیه صاحب خود شهادت می‌دهند.
۱۸	رسول خدا (ص) می‌فرماید: «هرکس سنت و روش نیکی را در جامعه جاری سازد، تا وقتی که در دنیا مردمی به آن سنت عمل می‌کنند، ثواب آن اعمال را به حساب این شخص هم می‌گذارد، بدون اینکه از اجر انجام‌دهنده آن کم کنند و هرکس سنت زشتی را در بین مردم مرسوم کند، تا وقتی که مردمی بدان عمل کنند، گناه آن را به حساب او نیز می‌گذارند، بدون اینکه از گناه عامل آن، کم کنند.
۱۹	طبیعی - غریزی
۲۰	بینش - نگرش
۲۱	چیستی مرگ - آینده انسان
۲۲	تجزیه - تحلیل
۲۳	خداوند در آیه ۱۹ سوره اسراء می‌فرماید: «آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد، پاداش داده خواهد شد.» پس شرط پاداش داده شدن انسان: ۱ - طلب سرای آخرت ۲ - سعی و کوشش برای آن ۳ - مؤمن بودن فرد است.
۲۴	با توجه به اینکه خداوند عادل، وعده کیفر و پاداش داده است و چون در این عالم همه انسان‌ها به پاداش و یا کیفر تمام اعمال خود نمی‌رسند و از دنیا می‌روند و نیز این جهان ظرفیت پاداش و جزای کامل انسان‌ها را ندارد. به عنوان نمونه پاداش شهادت و کیفر قتل عام، در این دنیا چگونه ممکن است؟ بنابراین لازم است آخرتی (جهان دیگری) باشد تا بر نظام عادلانه خداوند ایرادی وارد نشود.
۲۵	الف) مولوی در متن مذکور به این موضوع اشاره می‌کند که خداوند انسان را برای هدفی خاص و باارزش خلق کرده است و انسان باید این هدف اصلی را بشناسد و به دنبال آن باشد. اگر انسان این هدف را شناسد و در پی آن نرود، انگار که در زندگی هیچ کاری انجام نداده. (صفحه ۱۴ کتاب درسی رشته ریاضی) ب) در صورتی که به دنبال هدف اصلی زندگی‌اش نباشد و آن کاری را که برای آن آفریده شده است، انجام ندهد و به فرعیات بپردازد. (صفحه ۴ کتاب درسی رشته انسانی) راهنمای تصحیح: الف) شناخت هدف اصلی زندگی و در پی آن رفتن (۵/۵ نمره) ب) در صورتی که به دنبال هدف اصلی زندگی‌اش نباشد (یا آن کاری را که برای آن آفریده شده است، انجام ندهد و به فرعیات بپردازد) (۵/۵ نمره)

ردیف	نمره	
۱		انسان با اندکی تأمل در درون خود در جست‌وجوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست، این سرچشمه چه کسی است و چرا؟
۲		با توجه به اینکه آفرینش آسمان‌ها و زمین حق است (هدف‌دار بودن)، آیا انسان از این قاعده کلی جداست؟ (توضیح دهید).
۳		چگونه هدفی می‌تواند، هدف کامل‌تر باشد؟
۴		شخصی می‌گوید: «لازمه تقرب به خدا این است که کارهایی مانند کسب مال و ثروت که از امور فرعی هستند، کنار گذاشته شود، با او موافقت یا خیر؟ چرا؟
۵		این که خداوند آنچه در آسمان و زمین است، برای انسان آفریده و توانایی بهره‌مندی از آنها را در وجود او گذاشته نشانگر چیست ؟
۶		هدف ما انسان‌ها باید به اندازه چه چیزی باشد؟
۷		نامه عمل را به ترتیب به کدام دست نیکوکاران و بدکاران می‌دهند؟
۸		شاهد و ناظر بر همه پیامبران و امت‌ها چه کسی است؟
۹		مفهوم آیه شریفه ۱۳، سوره قیامت: «يُنَبِّئُ الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَاٰخَرُ»، چیست؟
۱۰		آفرینش جهان است.
۱۱		رسول خدا (ص) می‌فرماید: برای و خلق نشده‌اید، بلکه برای آفریده شده‌اید.
۱۲		پیامبران الهی، مرگ را چگونه توصیف کرده‌اند؟
۱۳		هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد در سمت چپ اضافی است).
		آ. عدم ظرفیت جهان برای جزا و پاداش کامل انسان‌ها
		ب. وجود استعدادها و سرمایه‌های مختلف در وجود انسان
		پ. بهار، رستاخیز طبیعت است که نمونه‌ای از رستاخیز عظیم نیز هست
۱۴		چرا یکی از ویژگی‌های برزخ، وجود شعور و آگاهی در آن است؟
۱۵		هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد در سمت چپ اضافی است).
		آ. واقعیت همه‌چیز آشکار می‌شود.
		ب. تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند.
		پ. همه انسان‌ها در پیشگاه خداوند حاضر می‌گردند.

ردیف	نمره	
۱۶	۰.۵	خداپرستان حقیقی چگونه در دنیا زندگی می کنند؟ (۱) زیبا زندگی می کنند اما به آن دل نمی سپرند. (۲) به دنیا بی رغبتند و فقط به آخرت توجه دارند. (۳) تمام تلاش خود را فقط برای آباد کردن دنیا به کار می برند.
۱۷	۰.۵	چه کسانی بهترین گواهان <u>روز قیامت</u> هستند؟
۱۸	۱	<u>با توجه به متن زیر، به سوالات پاسخ دهید.</u> مولوی در بخشی از کتاب «فیه مافیه» خود می گوید: «در عالم یک چیز است که آن فراموش کردن نیست؛ اگر جمله چیزها را فراموش کنی و آن را فراموش نکنی، تو را باک نیست و اگر جمله را به جا آری و آن را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی... پس آدمی درین عالم برای کاری آمده است و مقصود آن است، چون آن نمی گزارد، پس هیچ نکرده است.» الف) مولوی در متن بالا به چه موضوعی اشاره می کند؟ ب) در چه صورتی انسان در این عالم هستی هیچ کاری انجام نداده است؟
۱۹	۰.۵	خداوند با کدام سرمایه الهی انسان را در پیمودن راه حق کمک می کند و راه سعادت را به او نشان می دهد؟ (۱) عقل و تفکر (۲) اختیار و اراده (۳) راهنمایان الهی
۲۰	۰.۵	با توجه به آیات قرآن کریم، کدام یک، از راه های فریب انسان توسط شیطان <u>نیست</u>؟ (۱) ایجاد کینه و دشمنی با شراب و قمار (۲) زیبا نشان دادن دنیا و نعمت های بی شمار آن (۳) زینت دادن کارهای زشت گناهکاران در نظرشان
۲۱	۰.۵	<u>با توجه به متن زیر، به سؤال پاسخ دهید.</u> «عزیر (ع) در سفری وقتی استخوان های متلاشی و پوسیده ساکنان روستا را که از لابه لای خرابه ها پیدا بود، دید این سؤال در ذهنش شکل گرفت که به راستی خداوند چگونه اینها را پس از مرگ زنده می کند؟ خداوند، جان وی را در همان دم گرفت و بعد از گذشت صد سال دوباره او را زنده کرد.» بیان نمونه هایی از این قبیل (زنده شدن مردگان) در قرآن کریم، به چه منظور است؟
۲۲	۰.۵	تصور منکران معاد از مرگ چیست؟
۲۳	۱	معتقدین به معاد، مرگ را برای چه کسانی ناگوار می دانند؟
۲۴	۱.۵	چرا زندگی انسان در دنیا به گونه ای است که امکان تحقق وعده عدل الهی را نمی دهد؟ (با ذکر دو دلیل و مثال)

ردیف	نمره
۲۵	با توجه به متن زیر به سؤال‌ها پاسخ دهید. در جنگ بدر، وقتی بزرگان لشکر کفار کشته شدند و سپاه اسلام پیروز شد، رسول خدا (ص) آن کشتگان را این گونه مورد خطاب قرار داد: «آنچه پروردگارمان به ما وعده داده بود، حق یافتیم؛ آیا شما نیز آنچه پروردگارتان وعده داده بود، حق یافتید؟» «اصحاب گفتند: ای رسول خدا (ص) چگونه با آنها سخن می‌گویی در حالی که مرده‌اند!؟» حضرت فرمود: «قسم به کسی که جانم در دست اوست، ایشان به این کلام از شما شنواترند و فقط نمی‌توانند پاسخ دهند.» الف) در متن، به کدام یک از ویژگی‌های عالم برزخ اشاره شده است؟ ب) علت وجود این ویژگی چیست؟

ردیف	نمره
۱	هر کس اندکی تأمل کند، می بیند که در درون خود در جست و جوی سرچشمه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن نرسد، آرام و قرار ندارد. این سرچشمه، همان خداوند است که خالق همه‌ی کمالات و زیبایی‌هاست؛ او که خود نامحدود است و کمالات و خوبی‌هایش حد و اندازه ندارد. هر کمال و خوبی از او سرچشمه می‌گیرد و در جهان گسترده می‌شود.
۲	انسان نیز مانند موجودات دیگر، از این قاعده کلی جدا نیست و قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است. هدفی که گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف به او داده شده است.
۳	با توجه به دو ویژگی «متنوع بودن استعدادهای انسان» و «بی‌نهایت‌طلبی او»، اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخ‌گوی این دو ویژگی باشد، آن هدف کامل‌تر است.
۴	هدف‌های اصلی و فرعی هر دو خوب می‌باشند و برای زندگی ما ضروری هستند. مهم این است که هدف فرعی (مانند کسب مال و ثروت از راه درست) را به جای هدف اصلی قرار ندهیم و آن قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع ما در رسیدن به اهداف اصلی شوند و از رفتن به کمالات باز دارند.
۵	همه این‌ها نشان می‌دهد خداوند متعال برای انسان در نظام هستی جایگاه ویژه‌ای قائل شده است.
۶	هدف ما باید به وسعت سرمایه‌هایمان باشد.
۷	نامه عمل نیکوکاران را به دست راست و نامه عمل بدکاران را به دست چپ آنها می‌دهند.
۸	رسول خدا (ص)
۹	آگاه شدن انسان از آثار ماتقدم و متأخر اعمالش در قیامت.
۱۰	حق
۱۱	نابودی - فنا - بقا
۱۲	گذرگاهی به سوی حیات برتر در جهان آخرت
۱۳	آ ← ۳ ب ← ۱ پ ← ۴
۱۴	روح دربرزخ، به حیات خود ادامه می‌دهد.
۱۵	آ ← ۱ ب ← ۳ پ ← ۲
۱۶	گزینه ۱) زیبا زندگی می‌کنند اما به آن دل نمی‌سپرند.
۱۷	پیامبران و امامان
۱۸	الف) مولوی در متن مذکور به این موضوع اشاره می‌کند که خداوند انسان را برای هدفی خاص و باارزش خلق کرده است و انسان باید این هدف اصلی را بشناسد و به دنبال آن باشد. اگر انسان این هدف را نشناسد و در پی آن نرود، انگار که در زندگی هیچ کاری انجام ندهد. (صفحه ۱۴ کتاب درسی رشته ریاضی) ب) در صورتی که به دنبال هدف اصلی زندگی‌اش نباشد و آن کاری را که برای آن آفریده شده است، انجام ندهد و به فرعیات بپردازد. (صفحه ۴ کتاب درسی رشته انسانی) راهنمای تصحیح: الف) شناخت هدف اصلی زندگی و در پی آن رفتن (۵/۵ نمره) ب) در صورتی که به دنبال هدف اصلی زندگی‌اش نباشد (یا آن کاری را که برای آن آفریده شده است، انجام ندهد و به فرعیات بپردازد) (۵/۵ نمره)
۱۹	گزینه ۳؛ خداوند، پیامبران و پیشوایان پاک و دلسوزی را همراه با کتاب راهنما برای ما فرستاد تا راه سعادت را به ما نشان دهند و در پیمودن راه حق به ما کمک کنند. (صفحه ۳۱ کتاب درسی رشته ریاضی) راهنمای تصحیح: گزینه ۳، (راهنمایان الهی) (۵/۵ نمره)

ردیف	نمره	
۲۰	۰.۵	گزینۀ ۲؛ شیطان اعمال زشت و گناهان انسان را در نظرش زینت داده و انسان‌های گناهکار را با آرزوهای طولانی می‌فریبد. همچنین به وسیلهٔ شراب و قمار، در میان مردم عداوت و کینه ایجاد کرده و انسان را از یاد خدا و نماز باز می‌دارد. نکته: دنیا و نعمت‌های آن، خود زییاست و این مورد راه فریب شیطان نیست. (صفحه ۲۴ کتاب درسی رشتهٔ انسانی) (صفحه ۳۴ کتاب درسی رشتهٔ ریاضی) راهنمای تصحیح: گزینۀ ۲، (زیبا نشان دادن دنیا و نعمت‌های بی‌شمار آن) (۵/۰ نمره)
۲۱	۰.۵	قرآن کریم برای اینکه قدرت خدا را به صورت محسوس‌تری در زمینهٔ معاد نشان دهد، ماجراهایی را نقل می‌کند که در آنها به ارادهٔ خداوند مردگانی زنده شده‌اند. از آن جمله می‌توان به ماجرای عزیر نبی (ع) اشاره کرد. (صفحه ۵۵ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: تا قدرت خدا را به صورت محسوس‌تری در زمینهٔ معاد نشان دهد. (۵/۰ نمره)
۲۲	۰.۵	در دیدگاه منکران معاد، مرگ پایان زندگی است و هر انسانی پس از مدتی زندگی در دنیا، دفتر عمرش بسته می‌شود و حیات او پایان می‌یابد و رهسپار نیستی می‌گردد. (صفحه ۴۴ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: مرگ پایان زندگی است. (۵/۰ نمره) (به ذکر مواردی همچون: انسان با مرگ رهسپار نیستی می‌شود یا دفتر عمرش برای همیشه بسته می‌شود یا مرگ نابودی و فناست، نمره تعلق بگیرد.)
۲۳	۱	خداپرستان حقیقی مرگ را ناگوار نمی‌دانند، آنان معتقدند که مرگ برای کسانی ناگوار و هولناک است که زندگی را محدود به دنیا می‌بینند یا با کوله‌باری از گناه با آن مواجه می‌شوند. (صفحه ۴۳ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: برای کسانی که زندگی را محدود به دنیا می‌بینند (۵/۰ نمره) یا با کوله‌باری از گناه با آن مواجه می‌شوند. (۵/۰ نمره)
۲۴	۱.۵	(۱) در این عالم همه به پاداش یا کیفر اعمال خود نمی‌رسند. به عنوان نمونه، چه بسیار افرادی که کارهای نیک فراوان کرده و به جمع زیادی خدمت کرده‌اند یا کسانی که از هیچ خیانت و جنایتی فروگذار نکرده‌اند و قبل از اینکه به پاداش یا سزای اعمال خود برسند، چشم از جهان فرو می‌بندند. (۲) این جهان ظرفیت پاداش کامل انسان‌ها را ندارد. به عنوان نمونه، پاداش بسیاری از اعمال مثل شهادت در راه خدا و کیفر برخی اعمال مثل ستم روا داشتن به صدها نفر و قتل عام و... را نمی‌توان به‌طور کامل در این جهان داد. (صفحه ۵۷ کتاب درسی) راهنمای تصحیح: (۱) در این عالم همه به پاداش یا کیفر اعمال خود نمی‌رسند. (۵/۰ نمره) به عنوان نمونه، چه بسیار افرادی که کارهای نیک فراوان کرده و به جمع زیادی خدمت کرده‌اند یا کسانی که از هیچ خیانت و جنایتی فروگذار نکرده‌اند و قبل از اینکه به پاداش یا سزای اعمال خود برسند، چشم از جهان فرو می‌بندند. (۲۵/۰ نمره برای مثال) (۲) این جهان ظرفیت پاداش کامل انسان‌ها را ندارد. (۵/۰ نمره) به عنوان نمونه، پاداش بسیاری از اعمال مثل شهادت در راه خدا و کیفر برخی اعمال مثل ستم روا داشتن به صدها نفر و قتل عام و... را نمی‌توان به‌طور کامل در این جهان داد. (۲۵/۰ نمره برای مثال) (ذکر یک مثال برای هر مورد کافیت.)
۲۵	۱	الف) وجود شعور و آگاهی ب) با توجه به اینکه عامل شعور و آگاهی انسان در دنیا روح وی است و روح در برزخ، به حیات خود ادامه می‌دهد، یکی از ویژگی‌های برزخ، وجود شعور و آگاهی در آن خواهد بود. براساس آیات و روایات، یکی از نشانه‌های شعور و آگاهی انسان در عالم برزخ، سخن گفتن پیامبر (ص) با کشته‌شدگان جنگ بدر است که در متن به آن اشاره شده است. (صفحه ۴۴ و ۴۵ رشتهٔ انسانی / ۶۵ و ۶۶ رشتهٔ ریاضی) راهنمای تصحیح: الف) وجود شعور و آگاهی (۵/۰ نمره) ب) این است که: عامل شعور و آگاهی انسان در دنیا روح وی است (۲۵/۰ نمره) و روح در برزخ، به حیات خود ادامه می‌دهد. (۲۵/۰ نمره)